

JUVAN SESZTALOV

Nélküled

1.

*Nap nélkül – a világ sötét,
rén nélkül – az út hosszú,
Nélküled – jéghideg van,
Nélküled – csak gyötrelem
kóborolni e földön.
Nélküled – silány a sítalp,
Nélküled – hitvány a rén,
nem szól a tumran,
s a tűz sem melegít.*

Fenséges Miszné,¹ szánj meg engem!

*Add vissza napomat,
ajándékozz meg ügyes rénnel,
tedd gyorsá sítalpam.
Hadd olvadjon a föld sötétsége,
hadd zengjen az asszonyi tumran.
A tüzet hamar lobbantsd fel,
s tégy engem boldoggá.*

2.

*Az ég ösvényén nőstény állat barangol,
csak ő tekint a világra éjszaka,
az északi széllel ügyes mén versenyez,
egy leány megvallotta álmait az égnek.*

*Mikor a lány a szánjával visszaindult,
miért nem a háza felé fordult?
Hűséges asszony halad az egyenes úton,
lány-múltját már elnyelte a sápadt hó.*

*A szunnyadó földre a hó puha lepelként borul,
épp csak felbukkan a hold sarlója is,
már ölelkezik az asszonyka
a csillag-paripa gyors futása közben.*

3.

*Az égen szép állatok csillognak,
s a hold a csillagképek közt perdül.
Aranyszőrű rókácskák
az égbolton táncolnak,
s a széles ég útjain
lépkednek szüntelen.
Bárcsak mi ketten is így járhatnánk.
Bárcsak mi ketten együtt lehetnénk.*

4.

*Egyazon oldalon üldögéltünk, s még
a te kezéd az én kezemben pihent,
a tó partján így pillantottunk a mélybe,
a víz felszínén csillagösvény képe lebegett.*

*Elmerengek, hogyan is jártunk
az aranylón szikrázó ösvényen.
Csakhogy ez az ösvény a csillagok tükröképe,
mi ketten együvé már nem lehetünk.*

5.

*Mily szomorú az ember, ha nem érzi testében a dalt,
mint kiszáradt mederben nem áramlik a patak.
Szereld hát fel rénedet, s készülődj az útra,
hadd zúgjon hát a sebesség szele füledben!*

*Az utazás elringat, mint ölelő kar apró gyermeket,
új álmokkal ajándékozz meg a messzeség,
s látom már, ahogy az északi fenyők magasodnak
fölöttem!*

Misznéhez hasonló pompában ragyognak.

Miszné! Miszné!

*Tekints előre a messzeségbe!
Csak a csattogó szél jár nyomomban,
ám a szépséges Miszné kísér utamon:
szeme csillog, arca tüzesen ég,
a szeretet füstje ömlik a szájából,
és bennem már a vasút zakatoló éneke lüktet.*

¹ Miszné: manysi mitológiai alak. A vadászatra induló ember védőszelleme.

*Nem! Nem! Ez csak álom volt s nem a való!
A végtelen utat járom, s álmom egy tovatűnő pillanat.
A vonat úgy süvít, mint rénem vágatott egykor,
útja hazámban hosszan kanyarog,
de a sűrű homályban egyre elvész dübörgése.*

*A faluban minden ablak világít,
s az ablakok tükre, mint áfonyán a napfény, ragyog,
mint hívogató női szemek kacsintanak felénk,
oroszmese emlékéket juttatják eszembe.*

*Mi az? Hallod te is?
Mese vagy ének szól fülemben?*

*A múlt miért űz egyre engemet?
Keze aztán miért int felém?
Miért borul szívemre szomorúság?
De csak a régi meséknek mesélésébe kezdek,
s réneim már látom,
mint csillagok, szikrázva haladnak az égen, s közben
szívemben a vasút éneke zakatol szüntelen.*

Manysiból fordította: Kovács Zsófia

Forrás: Юван Шесталов: *Нюлы эрыг* / Juvan Sesztalov: *Pogány ének*. Свердловск. 1984

Juvan Sesztalov (Kamratka, 1934 – Hanti-Manyszijszk, 2011) költő, író, etnográfus, a manysi nemzeti irodalom megteremtője. Iskoláit a berjuzovói nemzetiségi internátusban, a leningrádi Herzen Pedagógia Főiskolán és a moszkvai Gorkij Irodalmi Főiskolán végezte. 1957 óta publikál. „Észak Homérosza” anyanyelvén és oroszul írt. A hetvenes és nyolcvanas években nagy népszerűségnek örvendett Magyarországon. A 90-es évektől gyökeres tartalmi és formai változások következtek be lírájában és prózájában, ezért többen elfordultak tőle. A Jugria Megmentéséért Társadalmi Szervezet (1989), illetve a Hanti-Manszijszki Szabadtéri Néprajzi Múzeum egyik alapító tagja. Több címen, több újságnak volt főszerkesztője. Mirszusznehumként járta be a világot (Olaszország, Finnország, Magyarország stb.), több lakhelye is volt (Szent-Pétervár, Hanti-Manszijszk, Budapest stb.)

Magyarországon megjelent önálló kötetei: *Kék vándorutak* (Európa Kiadó, 1969), *Amikor a nap ringatott* (Magvető Kiadó, 1975), *Medveünnep közeledik* (Móra–Kárpáti–Madách Kiadó, 1986), *Julianus rám talált* (Kozmosz Könyvek, 1985), *Torum tudata, a természet tudata – a megmentés útja* / *Сознание Торума, сознание Природы – путь спасения* (Generals, Budapest, 1997).